

EKONOMİ & HUKUK BULUŞMALARI Adana

25 Nisan 2024

Süleyman Sönmez **TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı**

TÜRKONFED Ailesi'nin değerli üyeleri, hukuk dünyamızın çok değerli temsilcileri, saygıdeğer basın mensupları...

TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Baba ocağım Adana'da sizlerle bir arada bulunmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları'nda "Sürdürülebilir Büyüme için Daha İyi Yargı" temalı etkinliğimize hoş geldiniz. "Ana Rota Eğitim" temasıyla genel kurul sürecini geçen ay tamamladığımız konfederasyonumuzun, bu büyük ailenin 20'nci yaşını, hep birlikte kutluyoruz. TÜRKONFED'in 20 yıl önce, Türkiye'de iş dünyasının sivil toplum okulu olma hedefiyle başladığı yolculuk, bugün 31 federasyon, 363 üye dernek üzerinden sayısı 100 bine yaklaşan şirketi kapsıyor. Bu olanca çeşitliliği büyük bir uyum ile dev bir ekosisteme dönüştüren TÜRKONFED'imizle ne kadar gurur duysak azdır. 2024 yılı aynı zamanda, muasır medeniyetler seviyesini aşmış bir Türkiye için, ekonomi politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunma misyonumuzda, yeni bir sayfa, yepyeni bir soluktur.

Geçtiğimiz yıl, Cumhuriyetimizin yeni yüz yılı için Anadolu'nun dört bir yanında düzenlediğimiz 100. Yıl buluşmalarında, bu yeni sayfanın satırlarını hep birlikte kaleme almıştık. Bu birliktelikten aldığımız destekle, güçlü toplum, güçlü ekonomi, güçlü demokrasi ve güçlü Türkiye hayalimiz için, daha çok çalışacağımız bir döneme girmiş bulunuyoruz.

Değerli dostlar, Hepimizin malumudur; ateş çemberi olarak tanımlanan bir coğrafyada yaşıyoruz. Kuzeyimizde, Doğumuzda, Güneyimizde ya etkin bir savaş, ya da savaşa dönüşme ihtimali taşıyan jeopolitik gelişmeler yaşanıyor. Ülkemizin bu ateş çemberinin ortasında bir barış, istikrar ve refah adası olarak varlığını sürdürmesi; daha da önemlisi geleceğini

şekillendirmesi için, riskleri en iyi şekilde yönetip fırsatları en iyi şekilde değerlendirmesi şarttır.

Son yıllarda yaşanan küresel gelişmeler doğrultusunda uluslararası ekonomide rekabetin şartları değişime uğradı. COVID pandemisi ve Rusya-Ukrayna savaşı, tedarik zincirlerinin coğrafi konumlarını değiştirdi. İklim değişikliğinin her geçen yıl artan etkileri; dönüşümleri hızlı kavrayan, daha dayanıklı ve sürdürülebilir ekonomi anlayışının benimsenmesine yol açtı.

En büyük ticari ortağımız Avrupa Birliği, yeni ekonomik modelini Yeşil Mutabakat adı altında yeşil, dijital ve toplumsal dönüşümü merkeze alarak formüle ediyor. Bunca farklı alanda meydana gelen değişimler her kesimi farklı yönlerde ve düzeylerde etkileyecek. Yeni dünya düzenine uyum ülke içinde, çok ciddi bir koordinasyon ve planlama gerektiriyor.

Coğrafi konumunun yanı sıra, dünyanın güç merkezleriyle ekonomik ve kültürel bağları doğrultusunda, ülkemiz bu değişimlerden olumlu etkilenme potansiyeline sahip. Bu fırsatı değerlendirebilmek ve yeni bir kalkınma hamlesi başlatmak için ülkemizdeki kamu, özel sektör ve sivil toplum paydaşlarının el ele vermesi şart. El ele odaklanılacak bu gündem doğrultusunda,

- Makro iktisadi istikrarı oluşturmak
- Yatırım ortamını iyileştirmek
- İş dünyamızın, özellikle de KOBİ'lerimizin yeşil ve dijital dönüşümleri gerçekleştirmek
- Hukuk devletini güçlendirmek ve yargı bağımsızlığını sağlamak
- Uluslararası normlara ve sözleşmelere uygun hareket etmek
- Eğitim sistemini, çağın gerektirdiği becerilere ve yetkinliklere uygun hale getirmek gerekiyor.

Tüm bu maddeler Anadolu'nun her noktasına temas ettiğimiz buluşmaların bize işaret ettiği, sürdürülebilir kalkınmada iş dünyasının öncelikli talep ve beklentilerini ifade ediyor. Bunun için her türlü eşitsizlikle mücadele etmemiz şart.

Değerli konuklar, Dünyada şekillenmekte olan yeni ekonomik mimariye entegre olmamızın bir diğer önemli yolu da, gençlerimize eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaktır. Eğitimin temel hedefi, gençlere yeni çağın becerilerini kazandırmak, onları özgür bir zihin dünyasını şekillendirebilecekleri

imkânlarla buluşturmaktır. 21. yüzyılın ikinci çeyreğine girerken, bir ülkenin esas rekabetçiliğinin özellikle dijital, biyoteknoloji, yapay zekâ, yenilenebilir enerji gibi adımlardan geçtiğini biliyoruz.

Geçmişin temel bilgi alanları üzerine kurulu olan ve uyulması gereken yönergeler veren eğitim, artık demode oldu. Bugün yapay zekâ uygulamalarına ve dijital teknolojilere alan açmak gerekiyor. Önemli olan analitik düşünebilmek.

Gençlerimiz, farklı alanlarda edinmiş oldukları bilgilerden bir senteze vararak tamamen yeni koşullarda karar alabilmeli; belirsizlik ve karmaşa gibi durumlarda işe yarayan çözümler üretebilmeli... Beklentimiz, çağın gerektirdiği becerilere ve yetkinliklere sahip nesiller yetiştirmektir. Bunun da yolu laiklik ve bilimsellik ilkelerinden hiçbir ödün vermemektir.

Ülkemizin geleceğini uzun süredir tehdit eden “Orta Eğitim” “Orta Gelir” ve “Orta Demokrasi” tuzaklarını artık tarihe gömmek, en önemli sorumluluğumuzdur. Bu doğrultuda biz de genel kurulumuzla geleceğin rotası eğitim dedik, TÜRKONFED’in orta vadeli proje ve programlarında eğitim farkındalığını artırmayı hedefliyoruz.

Değerli konuklar, TÜRKONFED olarak Cumhuriyet değerlerini ve evrensel demokratik ilkeleri savunuyoruz. Orta demokrasi ülkesi değil, hukukun üstünlüğü ile yüksek demokrasi standartlarını benimseyen, Hayalimizdeki Türkiye için çalışmaya ve üretmeye devam ediyoruz. Ülkemiz demokrasisi sandık katılımı boyutunda uzun yıllardır iyi bir performans gösteriyor. Avrupa Birliği ülkelerine kıyasla yüksek katılımlı seçimler yaşıyoruz. Son 10 yılda 12 kez sandık başına giderek ülkemizi yöneten kadroları belirledik. Dört yıl boyunca sandığın önümüze gelmeyeceği bir döneme girmeden önce, 31 Mart Mahalli İdareler seçimlerini de geride bıraktık. Seçim sonuçları, ülkemizin demokratik yapısının gücünü ve çeşitliliğini bir kez daha gözler önüne serdi. Her şehrimizin eşit imkanlara sahip olduğu demokratik bir ortamın yaratılmasını, parti-görüş tartışmalarının geride bırakılmasını umut ediyoruz.

Seçimsiz geçireceğimiz bu dönemi en iyi şekilde değerlendirmeli ve ana gündem konularımıza dört elle sarılabilmeliyiz. Bu gündem;

- Çalışanlarımız, emeklilerimiz, çocuklarımız ve gençlerimizin refahı yani ülkenin refahı,
- İstanbul’un yanı sıra gelişmişlik ve rekabetçilikte son sıralardan kurtulamayan Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerimizin dayanıklılığı

- Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, iklim krizi, yeşil dönüşüm, dijitalleşmede Avrupa'daki rakiplerinin gerisinde kalan KOBİ'lerimiz, yanı başımızdaki savaşlar, ihracat pazarlarımızdaki durgunluk, mülteci sorunu
- Ve yüksek enflasyonun boğucu etkilerinden kurtarmamız gereken ekonomimizdir.

Değerli konuklar,

En öncelikli konumuz ekonomi, en önemli sorunumuz da yüksek enflasyondur. Yüksek enflasyon satın alma gücünü düşürüyor ve gelir dağılımını bozuyor. Şirketler açısından da her türlü maliyetin artması anlamına geliyor. Yüksek enflasyonun kronikleşmesi, ülke ekonomimizin ve toplumsal yapımızın kimyasının bozulmasına yol açabilecek çok kritik bir tehdittir. Enflasyonu düşürmek her şeyden önce doğru politikalar ve liyakatli kadrolar gerektirir. Bu koşulları sağlamış durumdayız.

Umudumuz Merkez Bankası'nın öngörülleri doğrultusunda, enflasyonun kontrol altına alınması ve enflasyonun düşürülmesine odaklı Orta Vadeli Plan'a kararlılıkla bağlı kalınmasıdır. Bununla birlikte enflasyonla mücadele yalnızca sıkılaştırılan finansal koşullara ve para politikasına endekslenemez. Enflasyonu düşüreceksek üretim ve tüketim arasındaki bu büyük makası kapatmak gerekir. Zira tüketim talebi hızla artarken üretimin bu artışı karşılayamaması enflasyona yol açıyor. Bu yalnızca para politikasının çözebileceği bir konu değildir. Nitekim son büyüme rakamlarına baktığımızda son çeyrekte tüketim artışı yüzde 9,3. Fakat üretim artışı tarım ve hayvancılıkta sadece yüzde 0,5; sanayide ise yüzde 1,9 olmuştur. Bu çerçevede hükümetimizin de öncelik olarak tanımladığı üzere, özellikle sanayide dijital ve yeşil dönüşümün hızlandırılması, mesleki eğitim ve iş gücü piyasalarındaki ihtiyaçların giderilmesi başlıklarında atılacak adımları dört gözle bekliyoruz.

Değerli konuklar, Ülkemiz 167 ülke ve bölgeyi "tam demokrasiler", "kusurlu demokrasiler", "melez rejimler" ve "otoriter rejimler" olarak dört kategoride sınıflandıran Economist İstihbarat Birimi Demokrasi Endeksi'nde melez rejimlerden biri olarak tanımlanan 34 ülke arasında yer alıyor. Ne yazık ki son 10 yılda kusurlu demokrasiler kategorisinden tam demokrasilere yükselmek bir yana, melez rejimler kategorisine, yani bir kategori alta düşmüş durumdayız. Sorunlarımızın büyük bir bölümü her ne kadar ekonomi kaynaklı gibi görünüyorsa da ekonomideki yapısal dönüşüm ancak bağımsız yargı ve güçlü bir eğitim reformuyla mümkündür. Dolayısıyla ekonomik kalkınma için eğitime ve demokrasiye sarılmamızdır.

Bunun için de hukuk devleti güçlendirilmeli, yargı bağımsızlığı güvence altına alınmalı, uluslararası normlara ve sözleşmelere uygun hareket edilmeli, eğitim sistemimiz, çağımızın gerektirdiği becerilere ve yetkinliklere uygun hale getirilmelidir.

Demokrasi-Ekonomi denkleminin sağlıklı olarak, hem ekonomiyi hem demokrasiyi sürdürülebilir kılacak şekilde kurulması gerekiyor. Hukukun üstünlüğünü, şeffaflık ve hesap verebilirliği en üst seviyede gerçekleştiren demokratik ve kapsayıcı yaklaşımlarla, “Orta Demokrasi” ve “Orta Gelir” tuzaklarını aşacak politikaları uygulamaya koyabilmeliyiz. Bunun da yolu her alanda hukukun üstünlüğünün sağlanmasından, tüm paydaşların karar alma süreçlerine dahil edilmesinden; yerel yönetimlerden siyasi partilere ve meslek kuruluşlarına kadar tüm kurumların güçlendirilmesinden geçiyor.

Halihazırda sürmekte olan yeni anayasa tartışmaları Türkiye'nin sivil, demokratik ve birlikte yaşama kültürünü güçlendirmek için bir fırsat olabilir. Türkiye'yi gelişmiş demokrasi haline getirecek anayasanın yapımına, toplumun tüm kesimlerini ve renklerini kapsayan bir süreç ile başlamak bu anlamda atılması gereken ilk adım olmalıdır.

Değerli konuklar, Hazırlanmamız gereken bir geleceğimiz var. Geleceğimizin çocuklarımız için ne derece parlak olacağını, bugünden atacağımız adımlar belirleyecek. Benden önceki çok kıymetli konuşmacılarımızın da belirttiği gibi hukuku güvence altına almak, geleceğimizi güvence altına almaktır.

Kıymetli misafirler, Sözlerime son verirken, katılımlarından dolayı tüm konuklarımıza, etkinlik serisinin mimarı TÜRKONFED Başkan Yardımcısı ve Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Mehmet Gün'e, bölgemizin kalkınması için her daim birbirinden kıymetli üyeleriyle çalışan ev sahibi federasyonumuz ÇUKUROVASİFED'in Başkanı Berman Manti'ya, medyadaki desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen Ekonomi Gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Güldağ'a ve etkinlikte emeği geçen tüm ekibe teşekkür ediyorum. TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına hepinizi sevgi ve saygı ile selamlıyorum.